

Biszfoszfonátok a csontritkulásban: előnyök és hátrányok

Betegtájékoztató

Mit jelent a csontritkulás (osteoporosis)?

A csontritkulás olyan állapot, amelyben a csontok meggyengülnek, e miatt törékenyebbé válnak. Életünk teljes folyamán szervezetünk a meglévő csontszövetet fokozatosan bontja, és helyére újat épít. Ha azonban a felépítés lassabb, mint a lebontás, csontjaink megritkulnak. Ez a megritkulás a csontok kis erőbehatásra bekövetkező fokozott törékenységéhez vezethet. Egyes esetekben csonttörés látszólag ok nélkül következik be. A csonttörés általában fájdalmas és súlyos tüneteket okoz, gátolva a mozgást, járást és az önellátást.

A menopauza időszakába lépő nők különösen veszélyeztetettek csontritkulás kialakulása szempontjából. A csontritkulás gyakoribb nők, mint férfiak esetében. Más, csontritkulás kialakulását elősegítő tényezők:

- Sovány testalkat
- Fehér (kaukázusi) vagy ázsiai eredet
- Kevés mozgás
- Nem megfelelő kalcium- vagy D-vitamin bevitel
- Dohányzás
- Naponta háromnál több adag alkohol fogyasztása
(1 adag=1 pohár sör=1 dl bor= 1cL tömény ital)
- Családban (vérkonok között) előforduló csontritkulás vagy csonttörés
- Hosszabb ideig (három hónapon túl) tartó szteroid (pl. [metil]prednisolon vagy hidrokortizon) kezelés

Akinek korábban már volt (kis erőbehatásra bekövetkező) csonttörése, annak a személynek nagyobb a kockázata egy újabb csonttörés kialakulására.

Csontsűrűség vizsgálattal dönthető el, hogy valakinek kezdődő vagy komplett csontritkulása van-e. A kezelés része a rendszeres testmozgás, kalcium- és D-vitamin megfelelő bevitele és az eleséstől való védelem. Bizonyos esetekben csontritkulás ellen ható gyógyszerek alkalmazására van szükség.

Mik a biszfoszfonátok, és mik az előnyei?

A biszfoszfonátok elsődleges orvosi alkalmazási területe a csontritkulás. Csontvédő hatásukat a csont természetes lebontó folyamatainak lassítása által érik el. A biszfoszfonátok a csigolyaösszeroppanások és csípőtáji törések valószínűségét is csökkentik. Különböző típusú biszfoszfonátok érhetőek el, van szájon át szedhető tabletták és injekció formájában a vénákba (intravénásan=iv.) adható kiszerezés.

Milyen mellékhatásai lehetnek a biszfoszfonátok alkalmazásának?

A biszfoszfonátok mellékhatásai lehetnek:

- Hányinger, gyomorégés, nyelési nehézség, nyelőcső érzékenység
- Izom-, ízületi-, csont- vagy gyomorfájás

- Egyes esetekben influenza-szerű lázas állapot

Igen ritkán súlyosabb mellékhatás is előfordulhat:

- Állkapocs-csont elhalás, amely elsősorban komolyabb fogászati beavatkozások alkalmával jelentkezhet
- Combsonttörés

Hogyan befolyásolhatóak a mellékhatások?

- Említse meg orvosának valamennyi korábbi egészségügyi problémáját, hogy ezek alapján orvosa az Ön számára leghatékonyabb készítményt választhassa
- Számoljon be orvosának fogászati problémáiról, tervezett szájsebészeti beavatkozásról
- Az influenza-szerű tünetek rendszerint csak infúziós adagolás esetén, és csak az első adag beadása után jelentkeznek. Az esetek túlnyomó többségében 1-2 nap alatt, minden egyéb kezelés nélkül, magától megszűnnek.
- Ne halogassa az orvosi kezelést, ha szokatlan fájdalom jelentkezik a comb- vagy csípőtájékon
- Mindig az előírásoknak megfelelően vegye be a felírt gyógyszereit
- Járjon rendszeresen ellenőrző vizsgálatokra

Milyen más lehetőség van a csontritkulás kezelésére?

A csontritkulás bizonyos eseteinek kezelésére használatos gyógyszerek:

- Denosumab, amely lassítja a csont lebontását és csökkenti a csonttörések előfordulását
- Ösztrogének, amelyek ugyancsak lassítják a csontok felszívódását (elsősorban menopauza tüneteinek csökkentése céljából is szedni kívánó nők esetében ajánlható)
- Raloxifen, amely szintén csontbontás ellen ható szer, és bizonyos csonttörés típusok kivédésére alkalmazható
- Teriparatid, amely a csontépítés irányába hat, és bizonyos csonttörés típusok kialakulása ellen véd
- Calcitonin, amely csökkenti a csontvesztést, alkalmazása az utóbbi időben visszaszorult, elsősorban akut fájdalomcsillapításra adható

Orvosa tájékoztatja a fentnevezett gyógyszerek alkalmazásának előnyéről és hátrányáról.

Mit mondanak a szakemberek a biszfoszfonátok alkalmazásával kapcsolatban?

Szakértők véleménye szerint a biszfoszfonátok csontritkulásban történő használatának az előnye a betegek többségében messze nagyobb, mint a hátránya. Összességében, ha ezt a készítményt alkalmazzák, a jövőben esetlegesen bekövetkező csonttörés kivédésének esélye jelentős, a súlyosabb mellékhatások kialakulásának veszélye pedig alacsony.

Biszfoszfonátok típusai

Gyári név	Kiszerezési forma	Alkalmazási gyakorisága
Alendronát	tabletta vagy szirup	naponta vagy hetente egyszer
Ibandronát	tabletta vagy injekció	havonta egyszer tablettá vagy háromhavonta iv. injekció
Rizedronát	tabletta	naponta, hetente vagy havonta egyszer
Zoledronát	intravénás injekció	évente egyszer

Ez a tájékoztató jellegénél fogva csak röviden tartalmazza az adott betegséggel kapcsolatos ismereteket. Részletesebb tájékoztatást az Ön vizsgálati eredményeit, esetleges egyéb betegségeit is ismerő kezelőorvosától kaphat.

A betegtájékoztató a Magyar Endokrinológiai és Anyagcsere Társaság vezetősége jóváhagyásával készült. Összeállította:

Prof. Dr. Góth Miklós
egyetemi tanár,
és Dr. Bajnok Éva Ph.D.
MH Egészségügyi Központ